

Ett Piteå för alla

Riktlinjer för mänskliga
rättigheter

Piteå kommun

Piteå kommuns mångfaldsmål

Piteå präglas av en samhällsgemenskap med mångfald som grund

Riktlinjer för Mänskliga rättigheter

Piteå kommuns verksamhetsplan utgör plan för mänskliga rättigheter, och dessa riktlinjer tydliggör hur den planen ska förverkligas.

Kommunledningsförvaltningen, Strategiska enheten samordnar arbetet för riktlinjerna genom samarbete via Strategigrupp mångfald Mänskliga rättigheter. Riktlinjerna ska följas upp och revideras vartannat år.

För frågor och information, kontakta:

Anna-Lena Pogulis, anna-lena.pogulis@pitea.se

Vera Renberg, vera.renberg@pitea.se

Ett Piteå för alla

Mänskliga rättigheter ska utgöra utgångspunkten i Piteå kommuns för arbetet med mångfald. Den offentliga sektorn har ett uppdrag att respektera, skydda och främja de mänskliga rättigheterna. Piteå kommun har en ambition att ta sin del av ansvaret i dessa frågor, och har därför återspeglat dessa i kommunens styr- och ledningssystem.

Piteå kommuns verksamhetsplan utgör plan för mänskliga rättigheter, och dessa riktlinjer tydliggör hur den planen ska förverkligas.

Agenda 2030

Världens länder har med avtalet Agenda 2030, antaget av FN:s toppmöte, åtagit sig att leda världen mot en rättvis och hållbar framtid. Mänskliga rättigheter och FN:s konventioner utgör grunden i arbetet för Agenda 2030 enligt regeringens strategi som också kommunen arbetar för.

Definition

Piteå kommuns definition av mångfald har en ansats för ett samhälle där alla människor har sina rättigheter och möjligheter oavsett kön, utbildnings- och inkomstnivå, social status, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, ålder och funktionsnedsättning. Inom Piteå kommun ska vi arbeta aktivt mot alla former av diskriminering och allt som leder till att människor och grupper särbehandlas negativt.

Avgränsning: Riktlinjerna omfattar fem huvudområden:

- Attityder och kunskap
- Integration,
- Tillgänglighet,
- Samhällsbyggande
- Jämställdhet.

– Alla ska känna sig välkomna till Piteå

Attityder och kunskap

Varje samhälle, organisation och grupp präglas av normer. Med norm menas det som är väntat eller en outtalad föreställning om vad som anses vara "normalt". Den som lever i enlighet med en norm berörs oftast inte utan normen blir synlig först när den utmanas medan personer som inte är en del av rådande normer riskerar att exkluderas och diskrimineras.

Piteå ska vara en öppen och inkluderande kommun. Att använda normkritik, att få syn på och ifrågasätta de normer som påverkar uppfattningar om vad som är "normalt" är ett sätt att förändra de strukturer som riskerar att diskriminera.

Piteå präglas av en samhällsgemenskap med mångfald som grund. Att bygga attityder och förhållningssätt som är tillåtande och bygger på öppenhet är viktigt för att nå målet. Attityder börjar i kunskap och kunskapsbyggande kan ske på många sätt. Det kan handla om allt från att ta del av pitebornas egna berättelser, folkbildning via studieförbund, utbildning på arbetsplatser, men även att ta del av forskning.

Åtgärder:

- Förskolan och skolan arbetar aktivt med värdegrundsfrågor och attitydförändringar
- Tillsammans med studieförbund och andra folkbildare fortsatt arbeta med diplomering, konceptet "Ett Piteå för alla", som grund för att nå en bred kunskapsbildning bland allmänhet, föreningar och på arbetsplatser.
- Utbildning inom mänskliga rättigheter (MR) där HBTQ-frågor är i fokus under 2017-18
- Arrangera och möjliggöra utåtriktade aktiviteter och utbildningsinsatser för att öka kunskapen om diskriminering, normer och dess effekter.
- Möjlighet att Piteå kan bli en MR- stad ska undersökas när kriterier för konceptet MR-stad blir klart under början av 2017.
- Utbilda politiskt tillsatta råd (folkhälsoråd, landsbygdsråd, pensionärsråd, tillgänglighetsråd, förebygganderåd)

Integration

Begreppet integration har en inbyggd värdering om att alla lika värde och att vi gemensamt bygger ett inkluderande samhälle. Att motverka rasism och främlingsfientlighet är en viktig del för att värna vår demokrati.

Vi behöver bli fler för att klara samhällsservicen i framtiden och personer med utländsk bakgrund är en viktig grupp i arbetet för att nå befolkningsmålet. Under 2015 ökade antalet flyktingar till Europa och även till Piteå, det påverkar oss på många sätt. För att dessa nya pitebor ska trivas, stanna kvar och bidra till Piteås utveckling krävs ett engagemang från kommunen och andra myndigheter likväl som från företag och enskilda pitebor. Arbetet för mänskliga rättigheter som innefattar integration är en förutsättning för tillväxt.

Piteå kommun deltar i det svenska nätverket av European Coalition of Cities Against Racism (ECCAR), ett nätverk av städer i Europa som vill förbättra sitt arbete mot rasism och diskriminering.

Åtgärder:

- Integrationsaspekter ska beaktas i all samhällsplanering, såväl fysisk som social.
- Samtliga förvaltningar och bolag skall erbjuda olika former av språk- och yrkespraktik och formellt lärande i form av lärlingsutbildningar eller andra anpassade träningsprogram i sina verksamheter.
- Entreprenörskap och kreativitet skall uppmuntras och olika vägar till egen försörjning ska förtydligas genom ökad samverkan mellan näringsliv, näringslivsenhet och utbildning.
- Vartannat år ska kommunens arbete mot diskriminering och rasism utvärderas utifrån ECCARS tiopunktsprogram med start 2017.

Därutöver konstateras att PiteBo har beslutat att avsätta var tionde ledig lägenhet till boende för nyanlända.

ALTTUBA

145 cm

SHIX
Made in Norway / Norway

Tillgänglighet

Tillgänglighet för alla är ett jämlikhetskrav och en demokratifråga. Alla har rätt att delta i det dagliga samhällslivet på jämlika villkor. Det handlar om allt från arbetsliv, utbildningar och fritid till möjligheten att ta del av samhällstjänster, utbud av service och tjänster. Ändå finns det människor som på olika sätt har begränsat utrymme. Det kan bero på fysiska hinder, otrygghet, risk att bli utsatt för diskriminering och begränsande normer.

Grunden i arbete med tillgänglighet är att respektera, skydda och främja de mänskliga rättigheterna. Sverige har undertecknat FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Det innebär att man ska utgå ifrån att människor är olika samt har olika förutsättningar, behov och önskemål när man planerar och genomför förändringar i samhället.

Åtgärder:

- Tillgänglighet till kommunens kommunikationsplattformar ska kontinuerligt utvecklas till stöd för personer med olika behov och förutsättningar. (t.ex. teckentolk, inläsning, lättläst, klarspråk m.m.)
- Den fysiska miljön inom- och utomhus ska regelbundet tillgänglighets-inventeras så att enkelt avhjälpna hinder undanröjs.
- Tillgängligheten till busshållplatser och den lokala busstrafiken ska utvecklas.
- Resultat och åtgärder utifrån den inventering av tillgänglighet i flerfamiljshus som är gjord ska följas upp.
- Kommunikationsplan för att folkbilda och medvetandegöra kunskaper samt utveckla bemötande kring tillgänglighet.

Samhällsbyggande

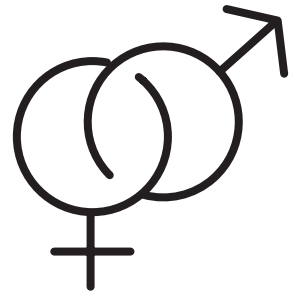
Kommunens översiktsplan, fördjupade översiktsplaner och det påbörjade stadsmiljöprogrammet visar hur vi vill att Piteå ska utvecklas.

Piteå har som mål att vara 43 000 invånare till 2020 och för 2030 är målet 46 000 invånare, för att nå målet behövs fler bostäder. Ett flertal stora byggprojekt pågår och flera utvecklingsprojekt planeras. Det finns även ett behov av bostäder för pitebor som står utanför bostadsmarknaden. För att trivas och må bra har människor behov av att känna trygghet, delaktighet och möjlighet att påverka.

Åtgärder:

- I pågående översiktsplan, stadsmiljöprogram och fördjupade planer ständigt främja en social hållbarhet och aktivt motverka bostadssegregation.
- Möten, event och aktiviteter bör utvecklas både i stads- och landsbygd, olika evenemang bör flytta runt i kommunen.
- Köp av mark för exploatering av flerbostadshus i centrum villkoras med byggande av flerbostadshus utanför centrum.
- Utveckla kollektivtrafik även på kvällar och helger ur ett mångfaldsperspektiv.
- Kommunen ska utveckla trygga och trivsamma bostadsområden där service och mötesplatser, grön- och lekområden finns tillgängliga för alla.

Jämställdhet

Jämställdhet innebär att kvinnor och män, pojkar och flickor har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter. Kommunens arbete utgår från de nationella målen för jämställdhetspolitiken, det vill säga, jämn fördelning av makt och inflytande, ekonomisk jämställdhet, jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Mäns våld mot kvinnor ska upphöra, jämställd utbildning och jämställd hälsa. Piteå kommun har även mål som säger att kommunens service och bemötande ska vara jämställt i kommunens alla verksamheter samt att kommunen ska vara en attraktiv och jämställd arbetsgivare.

Piteå kommun har undertecknat CEMR-deklarationen som riktar sig till Europas kommuner, landsting och regioner. Det innebär att kommunen har tagit ställning för principen att jämställdhet ska råda mellan kvinnor och män, att kommunen ska arbeta med jämställdhetsintegrering och andra åtaganden inom deklarationen.

Åtgärder:

Internt

- Uppföljning utifrån CEMR-deklarationen under perioden.
- Aktivt följa och arbeta med resultat av öppna jämförelser, och utveckla metoder för att följa upp, mäta effekter av det jämställdhetsarbete som genomförs.
- Genomföra åtgärdsprogram för att minska den höga sjukfrånvaron, främst bland kvinnor.
- Personalavdelningen leder och samordnar arbete för att utveckla medarbetarnas yrkesstolthet och medarbetarskap.
- Lönesatsning på kvinnodominerade yrken där oskäliga löneskillnader konstaterats.
- Jämställdhetsintegrera kommunens information och kommunikation, föreningsbidrag och projektfinansiering.

Extern:

- Kommunikationsplan med kampanj för att folkbilda och medvetandegöra kunskaper, retorik m.m. kring jämställdhet.

Kommunledningskontoret
0911-69 60 00
www.pitea.se
www.facebook.com/pitea.se

Piteå kommun